

Sayı: 3

DERNEĞİMİZ ÜYESİ İÜHF DEKANI SAYIN PROF. DR. TANKUT CENTEL İLE YAPILAN RÖPORTAJ

Prof. Dr. Tankut Centel

SORU -1- Türkiye’de hukuk eğitiminin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?

YANIT -1- Türkiye’de hukuk lisans öğretimi, öncelikle, çağdaşlığı yakalamak zorundadır. Çağdaş bir hukuk öğretimi de, ilkin, demokratik ve laik hukuk devleti esaslarını öğrenciye aktarmak ve aşlamakla yükümlüdür. Buna göre, hukuk devleti bilinci oluşturulmadan öğretim yapmanın bir anlamı yoktur. Çünkü, bu sayede öğrenci, ileride lisans öğrenimini tamamlayıp meslek yaşamına atıldığında, herşeyin fakültede öğrendiği esaslara işlediğini görebilecektir.

Doğal olarak, iş burada bitmemektedir. Ayrıca, hukuk öğretiminin altyapısı da, çağdaş ölçülere uygun olmak zorundadır. Bunun için de, öğretim üyesinin, kütüphanenin, ders yapılan mekânların ve de sosyal tesislerin çağdaş donanımlara sahip bulunması gerekir. Özellikle, öğrenci başına düşen öğretim üyesi sayısının makul bir düzeyde tutulabilmesi, çağdaşlığı yakalamada yardımcı olacaktır.

SORU -2- Yurt dışındaki üniversiteler ile kıyasladığınızda Türkiye’yi nerede görüyorsunuz?

YANIT -2- Bazı yönlerden iyi ve bazı yönlerden ise kötü görüyorum. Örneğin, sosyal ve ekonomik durumu Türkiye’den daha ileri olan bazı ülkelerin, özel hukuk öğretimine olanak tanımadığını görüyorum. Biz ise tanıyoruz. Bu olumlu yöndür. Buna karşılık, şu anda bizler hukuk öğretim üyeleri olarak, geçmişte edindiklerimizi değerlendiriyor, yani hazırı tüketiyoruz. Yeni araştırmalar yapmak ve bilgiler edinmek olanağımız sınırlıdır. Bu ise olumsuz yöndür. Ancak, bunun nedeni, araştırma ve inceleme olanaklarımızın son yıllarda sınırlı olmasıdır. Nitekim, şu anda internet sayfaları, veri tabanları ve sanal kütüphane olanakları, en büyük şansımız olarak görünmektedir. Bunların bilimsel araştırma ve incelemelerde ne ölçüde temel alınabileceği ise, ayrı bir tartışma konusudur. Bunun dışında, kötüye gidişte Devletin akıldışı maaş politikasının da etkisi büyüktür. Sözgelimi, part-time çalı-

şan bir öğretim üyesinin emekli olduğunda daha yüksek maaş alacak olması, birşeylerin doğru gitmediğini göstermeye yetecek çok küçük bir örnektir.

SORU -3- *Hukuk eğitiminin özel üniversiteler eliyle ve rilmesi konusunda fikirleriniz nelerdir?*

YANIT -3- Vakıf üniversitelerinde hukuk fakültelerinin kurulmasını, tek bir şartla olumlu karşılıyorum; bu da, Devletin (YÖK'ün) bunları başıboş bırakmamasıdır. Gerçekten, vakıf üniversitelerinin hukuk fakülteleri, devlet üniversitelerine ait öğretim yükünün az da olsa bir bölümünü yüklenabilir. Denetim altında tutuldukları sürece, vakıf üniversitelerinin hukuk fakültelerinden endişe duymak boşuna. Çünkü, bunların öğretim üyesi kadrosu, önemli ölçüde devlete ait hukuk fakültelerinin kadrolarından sağlanmış durumda; bu öğretim üyelerinin gittikleri yerde, eski gelenek, deneyim ve görev anlayışlarını sürdüreceklerini düşünüyorum. Buna karşılık, bazı vakıf üniversitelerinin mütevelli heyet başkanlarının, öğretime müdahale ettikleri ve bu öğretim üyelerimizin bundan son derece rahatsızlık duydukları da, görünen bir diğer gerçek. Ayrıca, vakıf üniversitelerinin, öğretim üyesi yetiştirme ve kütüphane sahibi olma gibi belli politikaları izlemelerinde zorunluluk vardır. Çünkü, birgün gelecek, devlet sektöründen sağlanan öğretim üyesi ve kütüphane olanakları bitecektir.

SORU -4- *Türkiye'de hukuk eğitiminin süresi uzatılmalı ya da Amerika örneğinde olduğu gibi lisans eğitiminin üstüne mi okutulmalı?*

YANIT -4- Halen hukuk öğrenim süresinin sekiz yarıyl olması, meslekî staj süresinde fazla birşey öğretilmeyişi nedeniyle, yeterli gelmemekte ve mezunlarımız, erken yaşta mesleğe atılma durumunda kalmaktadır. Bu konuda, hukuk öğreniminin beş yıla (on yarıyla) çıkarılması önerilmektedir. Staj süresinde verilemeyenlerin bu son beşinci yılda verilmesini, olumlu karşılıyorum. Ancak, bu yapılmayacak ve beşinci yıl yine teorik derslerle doldurulacaksa, mevcut öğrenim süresinin iki yarıyl daha uzatılmasını, mezun olacak öğrencilerimiz bakımından gereksiz bir zaman kaybı olarak değerlendirmekteyim. Amerikan sistemini, mevcut sistemimize yabancı buluyorum. Çünkü, mevcut sistemimiz, lisans eğitiminin üzerine sadece lisansüstü öğrenimin (yüksek lisans ve doktora) yapılmasını içermektedir. Sistemi değiştirmeyeceksek, böyle bir değişikliğe gitmenin uygun olabileceğini düşünmüyorum. Bizim sistemimiz, yasalarını aldığı-

mız veya yasalarından esinlendiğimiz Kara Avrupası sistemine uygundur.

SORU -5- *İ.Ü.'deki sınıflarda öğrenci sayısının azaltılması kaliteyi artırıcı yönde etki eder mi?*

YANIT -5- Bu sorunun yanıtı, **kalite**'den ne aradığınıza bağlıdır. Bu anlamda, öğrencinin derse katılımını sağlamak önemlidir. Bunun yolu ise, mutlak biçimde öğrenci sayısının azaltılmasından geçmez. Az sayıda öğrencinin bulunduğu bir sınıfta öğrencinin katılımı mutlaka sağlanır, diye düşünmek nasıl yanlışsa; çok sayıda öğrencinin katıldığı bir mekânda mutlaka kaliteli bir hukuk eğitimi yapılabilir, savı da o denli doğru değildir. Bu konuda, esas olan öğrencidir; mekânın rahatlığı, sadece kaliteyi artırmanın kapısını aralar.

SORU -6- *Baro sınavı hakkındaki düşünceleriniz?*

YANIT -6- Yetmiş hukuk öğretim üyesi kadrosu itibarıyla, bazı hukuk fakültelerimiz güçlük içindedir. Bunlardan mezun olacak öğrencilerimiz bakımından, baro sınavı düşünülmüş ve geliştirilmiş bulunmaktadır. Aynı endişeyi paylaşmakla birlikte, sözkonusu güçlüğü çözümlenün avukatlık sınavından geçtiğini düşünmüyorum. Çünkü, avukatlık sınavı, yargıçlık sınavında olduğu üzere, bir meslek mensupları arasına katılma için gerekli formasyonu taşıyıp taşımadığınızı anlamayı amaçlamalıdır. Bu bakımdan, avukatlık sınavı, lisans öğrenimi bilgilerinin yeniden sınanacağı bir sınav hâline dönüştürülmemelidir. Çünkü, hukuk lisans diplomasını verecek olanlar, avukat değil, hukuk öğretim üyeleridir ve mezun olan kişi de, buna ilişkin diplomayı zaten almıştır. Sözkonusu diplomayı veren hukuk öğretim üyelerinde bir sorun varsa, bunun çözümü avukatlık sınavında aranmamalıdır. Bunun gibi, hukuk lisans diplomasına sahip bulunma, kişinin otomatikman bir mesleği yapabileceği anlamını da taşımaz.

SORU -7- *Hukuk fakültelerinde verilecek lisan ve bilgisayar eğitimi hakkında görüşleriniz nelerdir?*

YANIT -7- Günümüzde yabancı dil ve bilgisayar öğrenme, çocuklarımızda çok erken yaşta, yani çoğunlukla fakülteye gelmeden önce başlamaktadır. Bu nedenle, genel nitelikteki dil ve bilgisayar derslerinin hukuk fakültelerinin ders programlarına yerleştirilmesini, çok anlamlı bulmuyorum. Bunun yerine, meslekî ağırlıklı yabancı dil ve bilgisayar derslerini koymanın, daha uygun ve yararlı olacağını düşünüyorum.

SORU -8- Pratiğe dayalı bir eğitimin faydalı olacağını düşünüyor musunuz?

YANIT -8- Avukatlık ve yargıçlık stajları gerçek anlamlarına kavuşturulmadığı sürece, pratiğe dayalı bir öğrenimi yararlı buluyorum. Ancak, nasıl salt teoriye dayalı bir öğretim başarılı olamıyorsa, salt pratiğe dayalı bir öğretim de o denli yararlı olamaz. Bu nedenle, bunun ortasını bulmak ve pratiğe dayalı teorik öğretimi sürdürmekte yarar olacağını düşünüyorum.

SORU -9- Geçmiş yıllara oranla İ.Ü. Hukuk Fakültesi'ndeki eğitim ve öğrenci kalitesi açısından farklılıklar görebiliyor musunuz?

YANIT -9- Geçmiş yıllara oranla, öğretim üyelerimiz ile yardımcılarının sayısı azalmış bulunuyor. Öğretim kalitesi açısından, 1999 yılından beri yeni bir model denenmekte ve bilindiği üzere, halen yarıyıl esasına ve bağlı sisteme dayalı bir öğretim sürdürülmektedir. Gelecek yıldan itibaren tamamen bu sisteme geçmiş bulunacağız. Bu sistemin başarılı olup olmadığını, zaman içinde göreceğiz.

Öğrencilerimize gelince; öğrencilerimizin ortaöğretim ve liselerdeki eğitimden gelen eksiklikleri devam etmektedir. Buna karşılık, öğrenci profilimizde önemli bir değişiklik söz konusudur. Gerçekten, artık insanlar hukuk öğrenimi sonunda toplumda para kazanılabileceğini görmektedir. Bunun sonucunda, yabancı dille eğitim yapan okullardan mezun olan çocuklarımız, hukuk öğrenimi görmeye başlamışlardır. Fakültemiz öğrencileri, artık Washington'a ve Leiden'e gidip İngilizce yapılan sanal mahkeme yarışmalarına katılmakta ve önemli başarılar elde etmektedir. Diğer bir örnek; Fakültemiz öğrenci kulüplerinden Uluslararası Hukuk Kulübü'nün Yönetim kurulu üyeleri, Washington'da toplanan ILSA (Uluslararası Hukuk Öğrencileri Birliği) Genel Kurulu'na katılmakta; bunlardan bir öğrencimiz (Mahur Kazak), tek yabancı olarak, "executive officer" seçilebilmektedir. Bizden "hukuk İngilizcesi" talep eden çok sayıda öğrencimiz mevcuttur. Geçmişte bizler, salt ülke sorunlarıyla ilgilenecek olumlu işler yaptığımızı sanıyor ve kendimizi rahatlatıyorduk. Şimdiki öğrencilerimizin önemli bir çoğunluğu ise, farklı düzeylerde ve alanlarda, belki de apolitize olmuş biçimde, bunu yapmaya çalışıyorlar.

SORU -10- Son olarak, Hukuk Fakültemiz Mezunları arasındaki dayanışma ve fakülteye olan katkılar açısından derneğimiz hakkındaki fikirlerinizi alabilir miyiz?

YANIT -10- Son üç yılda, Mezunlar Derneğimizle çok iyi şeyler yaptığımızı ve birçok ilk'i başardığımızı görüyorum. Dernek yöneticilerinin özverili çalışmaları sayesinde, Kütüphane binamız yenilendi; öğrencilerimiz Amerika'ya gönderildi; mezuniyet balolarımıza ve yıllıklarımızımıza maddî katkı sağlandı. Fakültemle ilişkiler bakımından, bunları hiç de küçümsenemeyecek çabalar olarak değerlendiriyor ve aynı ilginin gelecekte daha da geliştirilmesini diliyorum.

MİLLETLERARASI HUKUK BÜLTENİ (MHB) Yıl: 21 / Sayı: 1-2 / 2001 SAYISI YAYINLANDI

Derneğimiz aşağıda resmi görülen 2001 yılına ait 1-2 sayılarını içeren 350 sayfalık "**Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni**"nin yayınlanması maddî desteği ile sağlamıştır. Söz konusu bültenin 2002 yılı sayıları da basılmak üzere matbaaya verilmiştir.

Sözkonusu Bülten kitapçılardan ve Fakülte Kütüphanesi'nden elde edilebilir.

